

**Sygn. akt I C 1468/14**

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2014 roku

**Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny**

**w składzie następującym:**

**Przewodniczący SSR Halina Grzybowska**

Protokolant Magdalena Tobiasz

po rozpoznaniu w dniu 09 grudnia 2014 roku w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z p o w ó d z t w a **J. W.**

p r z e c i w k o **G. W.**

o zapłatę 20 833,00 zł

I. zasądza od pozwanej **G. W.** na rzecz powódki **J. W.** kwotę 20.833,00 zł (słownie: dwadzieścia tysięcy osiemset trzydzieści trzy złote) z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 02 września 2014 roku do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo w zakresie odsetek oddala;

III. zasądza od powódki **J. W.** na rzecz pozwanej **G. W.** koszty procesu w kwocie 2.417,00 zł.

**Sygn. akt I C 1468/14**

## UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym dnia 25 lutego 2014 roku powódka **J. W.** wniosła o zasądzenie od pozwanej **G. W.** na rzecz powódki kwoty 20833 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

W uzasadnieniu żądania powódka podała, że dnia 19 marca 2010 roku zmarła matka stron – **M. G.**, ostatnio zamieszkała w (...) na P.. W momencie otwarcia spadku spadkobiercami ustawowymi spadkodawczyni byli: powódka, pozwana oraz mąż **T. G.** – wszyscy po 1/3. Postanowieniem z dnia 3 lutego 2011 roku całość spadku po spadkodawczyni nabyła – na podstawie testamentu – wnuczka spadkodawczyni **K. M. (1)**. Powódka wskazała, że majątek spadkowy spadkodawczyni składa się zasadniczo z dwóch składników:

a) prawa własności udziału w 1/2 części w nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego położonego w Ś. przy ul. (...), która to nieruchomość została przekazana umową darowizny spadkobierczyni **K. M. (2)** i wyceniono ją ówczesnie na ok. 20000 zł, a następnie aktem notarialnym z dnia 12 listopada 2013 roku spadkobierczyni podarowała powyższy lokal swojemu bratu **K. M. (3)**, gdzie określono wartość nieruchomości na kwotę 100000 zł, a więc wartość udziału spadkodawczyni wynosi 50000 zł,

b) prawa własności udziału w 1/2 części nieruchomości w postaci zabudowanej domem jednorodzinny działki gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Grójcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 500000 zł, umową

darowizny z dnia 17 stycznia 2006 roku spadkodawczyni i jej mąż podarowali pozwanej i jej mężowi do majątku wspólnego, a następnie umową sprzedaży z dnia 27 grudnia 2011 roku pozwana wraz z mężem sprzedali przedmiotową nieruchomość B. K. za kwotę co najmniej 500000 zł – wartość spadkowego udziału to 250000 zł.

Powódka nie jest w stanie uzyskać należnego jej zachowku od spadkobiercy, jako że jedyna spadkobierczyni nie posiada już żadnego wartościowego składnika majątkowego. Spadkodawczyni nie czyniła zapisów windykacyjnych. W ocenie powódki – jej jako spadkobiercy ustawowemu, który uprawniony byłby do dziedziczenia w 1/3 części – należy się od pozwanej kwota 20833 zł tytułem uzupełnienia należnego jej zachowku.

W odpowiedzi na pozew z dnia 1 września 2014 roku pozwana G. W. uznała powództwo w całości w zakresie należności głównej i wniosła o zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów postępowania, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2400 zł oraz opłaty skarbowej za pełnomocnictwo w wysokości 17 zł.

W uzasadnieniu odpowiedzi pozwana podniosła, że nie przeczy prawu powódki, jednakże nie co do terminu wymagalności odsetek zwłoki, które winny być liczone od dnia uprawomocnienia się orzeczenia. Zdaniem pozwanej, nie dała powódce podstaw do wytoczenia powództwa o zapłatę zachowku, bowiem przed otrzymaniem odpisu pozwu o zachówek powódka nie wzywała jej do zapłacenia, a tym bardziej nie określiła wysokości swojego żądania. W wyniku działań podjętych przez powódkę, pozwana została zmuszona do skorzystania z usług radcy prawnego ponosząc z tego tytułu koszty celowej obrony, co uzasadnia wniosek o zasądzenie na rzecz pozwanej kosztów postępowania.

#### **Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

W dniu 19 marca 2010 roku w (...) zmarła M. G.. Na mocy testamentu notarialnego sporządzonego dnia (...) przed notariuszem K. P. w Kancelarii Notarialnej w Ś. do całości spadku po M. G. została powołana jej wnuczka K. M. (2).

Prawomocnym postanowieniem z dnia 3 lutego 2011 roku wydanym w sprawie syng. akt I(...) Sąd Rejonowy w Świdnicy stwierdził, że spadek po M. G. na podstawie testamentu notarialnego z dnia (...) nabyła wnuczka K. M. (2) w całości.

W skład spadku po zmarłej wchodzi: udział w 1/2 części we współwłasności nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego położonego w Ś. przy ul. (...), która to nieruchomość (ówcześnie wyceniona na 20000 zł) została przekazana umową darowizny spadkobierczyni K. M. (1), a ta następnie podarowała powyższy lokal swojemu bratu, gdzie określono wartość nieruchomości na kwotę 100. 000 zł oraz udział w 1/2 części we współwłasności nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny posadowionym na działce gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Grójcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 500 000 zł i której własność umową darowizny z dnia 17 stycznia 2006 roku spadkodawczyni przeniosła na powódkę i jej męża.

Zmarła M. G. pozostawiła dwie córki: powódkę J. W. oraz pozwaną G. W., a także męża T. G.. (**Niesporne**).

Ok. 3 lata przed wytoczeniem powództwa powódka zaprosiła pozwaną do siebie na rozmowę odnośnie spadku po zmarłej matce, na które to spotkanie pozwana przyszła wraz ze swoim synem. Kiedy powódka poruszyła ten temat, rozmowa została ucięta i pozwana wraz z synem wyszli z mieszkania.

#### **Dowód:**

- zeznania świadka M. W. – e-protokół z dnia 9 grudnia 2014 roku – k. 76.

#### **Sąd zważył, co następuje:**

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie co do zasady.

W niniejszej sprawie bezsporne było to, że powódka była córką spadkodawczyni, w konsekwencji fakt, iż spełnia ona warunki do powstania roszczenia o zapłatę zachowku. Gdyby spadkobranie miało charakter ustawowy, powódka jako zstępna spadkodawczyni dziedziczyłaby po niej z mocy ustawy na podstawie art. 912§1 kc. Bezspornym było także, że

spadek po matce powódki w całości na podstawie testamentu nabyła wnuczka spadkodawczyni K. M. (2), a powódka nie otrzymała należnego jej zachowku ani w postaci powołania jej do spadku, ani w formie zapisu. Ostatecznie strony nie kwestionowały również składu masy spadkowej po zmarłej, jak również z faktu, iż pozwana i jej mąż otrzymali od spadkodawczyni i jej męża darowiznę w postaci prawa własności udziału w 1/2 części nieruchomości, a to zabudowanej domem jednorodzinny działki gruntu nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Grójcu prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 500000 zł.

Przepis art. 991§1 kc stanowi, że zstępny, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadął przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek). Jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy, stosownie do treści przepisu §2 art. 991 kc roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Zgodnie z treścią przepisu art. 1000§1 kc jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny.

Przepis art. 213§2 kpc stanowi, że Sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W ocenie Sądu uznanie pozwu w zakresie należności głównej było dopuszczalne w świetle cytowanego wyżej przepisu i dlatego powództwo uwzględniono w całości odnośnie należności głównej. .

W przedmiotowej sprawie spór pomiędzy stronami dotyczył daty wymagalności odsetek oraz kosztów procesu.

Przepis art. 481§1 k.c. stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki ustawowe stanowią rekompensatę uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego. Wskazać co prawda należy, że zagadnienie oznaczenia daty początkowej zasądzenia odsetek za opóźnienie od roszczenia o zachówek wzbudza pewne kontrowersje. W orzecnictwie istnieją zasadniczo dwie dominujące koncepcje określania początkowej daty biegu odsetek od uwzględnianych roszczeń o zachówek. Przystępując do analizy niniejszego zagadnienia należy przede wszystkim wskazać, że rozważanie kwestii daty początkowej płatności ewentualnych odsetek od należnego zachowku powinno być zdaniem Sądu każdorazowo uzależnione od okoliczności faktycznych istniejących w konkretnej sprawie.

Zgodnie z jednym poglądem, roszczenie o zachówek staje się wymagalne z chwilą określenia przez sąd jego wysokości według cen z daty orzekania o nim i dopiero z tą datą staje się możliwe naliczanie odsetek za opóźnienie. Pogląd drugi wskazuje natomiast, że zastosowanie w tym przypadku znajduje ogólna reguła z art. 455 kc i tym samym odsetki za opóźnienie należą się od daty wezwania zobowiązanego do zapłaty. W ślad za orzecnictwem Sądu Najwyższego, uznając deklaracyjny charakter orzeczenia o zachowku, Sąd orzekający akceptuje drugie ze wskazanych stanowisk. Z zeznań świadka M. W., tj. męża powódki wynika, że 3 lata przed wytoczeniem powództwa miała miejsce rozmowa pomiędzy stronami odnośnie zachowku, z tymże kiedy powódka poruszyła ten temat, pozwana wraz z synem wyszła z mieszkania. Powódka nie wezwała pozwanej do zapłaty zachowku przed wniesieniem pozwu. W efekcie opóźnienie w zapłacie należało ustalić na dwa tygodnie po doręczeniu pozwanej odpisu pozwu z załącznikami, a nie dopiero od dnia wyrokowania w przedmiocie uprawnienia do zachowku, jak domagała się pozwana (tym bardziej, że przecież ta uznała powództwo co do zasady), ale też nie od dnia wniesienia pozwu, jak z kolei wносиła powódka. W zobowiązaniu łączącym uprawnionego do zachowku i spadkobiercę należy dostrzec elementy zobowiązania bezterminowego, oznacza to, że

określenie terminu spełnienia świadczenia pieniężnego w tym zobowiązaniu następuje w wyniku wezwania dłużnika (spadkobiercy) do zapłaty.

Wobec powyższych okoliczności, na podstawie art. 991§1 kc, w punkcie I sentencji wyroku Sąd zasądził od pozwanej G. W. na rzecz powódki J. W. kwotę 20. 833 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 2 września 2014 roku do dnia zapłaty. W dalszej części, a mianowicie w zakresie żądania odsetek, Sąd oddalił powództwo.

Orzeczenie o kosztach procesu zapadło na podstawie art. 101 kpc, zgodnie z którym zwrot kosztów należy się pozwanemu pomimo uwzględnienia powództwa, jeżeli nie dał powodu do wytoczenia sprawy i uznał przy pierwszej czynności procesowej żądanie pozwu. Zauważyć należy, iż powódka formalnie nie zwróciła się do pozwanej o dobrowolne zaspokojenie roszczenia zachowku przed wytoczeniem powództwa, co uzasadnia zasądzenie od niej na rzecz pozwanej kosztów procesu, na które złożyły się koszty zastępstwa w kwocie 2417 zł. Wobec tego orzeczono jak w punkcie III sentencji wyroku .